

Strandvonderij. — In de zomervacantie heb ik aan 't strand bij Kijkduin nogal zeldzame vondsten gedaan waarover ik iets wilde mededeelen.

Gedurende de maanden Juli en Augustus vond ik de Noordkromp (*Cyprina islandica*) benevens 6 Wenteltrapjes (*Scalària communis*) en eenige exemplaren van de volgende twee soorten, waarvan ik echter den naam niet heb kunnen vinden. De eerste soort lijkt in vele opzichten op de Kokkel (*Cardium edule*) maar heeft duidelijker ribbels en is van onder met talrijke papilvormige tandjes bezet; hij is tot 6 c.M. groot en heeft zeer uiteenlopende kleuren.

De andere soort lijkt eveneens op *Cardium edule*, maar heeft platte onduidelijke ribbels, terwijl hij naar den top geleidelijk smaller wordt. De kleur is geel tot roodbruin terwijl de breedte van een niet te klein exemplaar ± 6 c.M. is. Beiden zijn zeer sterk gebold.

Wie zou mij aan den naam van bovengenoemde soorten kunnen helpen? Bij voorbaat mijn dank.

In de tweede helft van Augustus zijn er tusschen Kijkduin en Terheide 5 Bruinvisschen van $\pm 1\frac{1}{2}$ M. lengte aangespoeld; de koppen en borstvinnen van deze dieren bleken groote aantrekkingskracht te bezitten, ze waren tenminste na eenige dagen finaal „geplunderd”.

Tijdens den storm van 27 en 28 Augustus zijn er bij Kijkduin honderden Slangsterren (*Ophioglypha texturata*) aangespoeld, vooral langs de hoofden lagen er veel; men kon de levende exemplaren daar met tientallen oprapen. Te midden van zoo'n „school” vond ik een levende Kamster (*Astropecten irregularis*) van 12 c.M. middellijn. Ook vond ik dien zelfden dag een groote Schaalhoorn (*Patella vulgata*) die met groote slierten blaaswier begroeid en dicht met zeepokken bezet was.

Als curiositeit vermeld ik nog, dat ik 27 Aug. een op het strand zittende Doodshoofdvlinder heb gevangen, die waarschijnlijk door den wind hierheen gevoerd was. Hij was totaal verstijfd en begon eerst na verwarming teekenen van leven te geven. Het is een gaaf exemplaar, 7 c.M. lang en met een duidelijke teekening. Eindelijk zag ik in 't begin van Juli op het landgoed Ockenrode bij Loosduinen, in een houtschuur een jonge Koekoek die door Roodstaartjes was uitgebroed. Ook zijn er dezen zomer meermalen IJsvogels gezien.

Vlaardingen, 10 Sept. Oosthavenkade.

P. HUMMELINCK.

Koolwitjes-rupsen en de sluipwesp *Apanteles (Microgaster) glomeratus*. — Naar aanleiding van 't geen de heer A. Joman in de October afl. van D. L. N. schrijft over koolwitjes-rupsen en de sluipwesp *Apanteles glomeratus* L., kom ik, hoewel theoretisch, tot de volgende opmerkingen:

De voorstelling zooals J. H. Fabre ons die geeft van de wijze, waarop de witjes-rups geïnfecteerd zou worden, komt mij onwaarschijnlijk voor, want indien werkelijk 't sluipwesp-ei in 't ei van het koolwitje zou worden gelegd, dan zou dit m.i. nooit in de rups komen en wel uit deze overweging. In 't *Pieris*-ei is de toekomstige rups alleen nog maar als *bevruchte ei-cel* aanwezig. Deze zal zich (indien de aanwezigheid van een vreemd voorwerp binnen de ei-omhulling de kiemcel niet ten gronde doet gaan) ondanks de aanwezigheid van het sluipwesp-ei ontwikkelen tot jonge rups. Dat hierbij 't sluipwesp-ei binnen het rupsje zou geraken, is niet waarschijnlijk. Bij het uitkomen van de rups zal dus het *Apanteles*-ei in het ei-hulsel achterblijven.

Wij zouden 't ons dus anders moeten voorstellen en wel zóó, dat Koolwitjes-ei en sluipwesp-ei gelijktijdig tot ontwikkeling komen en dat dan kort vóór 't oogenblik van uitkomen van de koolrups het sluipwesplarfje zich in de rups invreet en zich dadelijk aan zijn hospes, die zelf nauwelijks het leven heeft, te goed gaat doen. Waar bovendien meestal meerdere sluipwesp-poppen op de bijna volgroeide Koolrupsen worden aangetroffen, welke hun ontstaan toch zeker elk aan een eitje te danken hebben, zou dus op 't oogenblik van uitkomen in de jonge rups ook meerdere sluipwesplarfjes zijn binnengedrongen. Dat dan de rups, zóó geïnfecteerd, zich nog tot bijna den pop-toestand zou kunnen ontwikkelen, komt mij ook hoogst onwaarschijnlijk voor.

Veel aannemelijker lijkt mij dan ook de gang van zaken zooals ons die door de waarnemingen van Dr. Adler bekend zijn geworden. Hier toch wordt het sluipwesp-ei (of waarschijnlijk

meerdere) in 't jonge rupsje gelegd, hetzij onmiddellijk vóór het uitkomen of dadelijk daarna. De Apanteles-eitjes zullen dan eenigen tijd in dit stadium in de zich ontwikkelende rups blijven liggen totdat deze voldoende levenszekerheid aan de sluipwesplarven biedt.

Ik geef mijn zienswijze hier eenigszins uitvoerig weer in de hoop, dat zij, die de door den heer Joman aanbevolen kweekproeven doen (ikzelf ben daartoe thans niet in de gelegenheid) deze aan de practijk willen toetsen en hunne uitkomsten publiceren.

Amsterdam, 6, 10, '23.

FRED. QUENE.

Wortelloos Kroos (*Wolffia arrhiza*). — Hoewel ik niet weet of ik U van dienst ben, doet 't mij genoegen te kunnen melden, dat ik in de vijvers van 't Spaanderswoud bij Hilversum (bij 't z.g.n. eilandje) veel heb aangetroffen *W. arrhiza* (Wimm.) In het kanaal door 't S.woud heen trof ik het slechts nu en dan. De tijd liet niet toe nauwkeuriger te onderzoeken in hoeverre de verdeeling was, maar ik vermoed, dat Duitsche watervogels, die zoo nu en dan neerstrijken, er hun deel aan zullen hebben, en dat 't niet is komen aandrijven.

Soestdijk.

H. LEEUWE.

Late Kneu. — Den 19e Aug. vond ik een nestje van een kneutje met 4 eitjes in een doornstruikje, nog geen meter boven den grond. Den 26en Aug. waren er 3 jongen in, en den 8en Sept. vloog de eerste uit. Den volgende dag waren alle 3 uitgevlogen.

Was dat niet een zeer laat broedsel?

Kortgene, 13, 9, '23.

L. G. GELDERMAN.

Een droogbloei. — In een winkel te Princenhage zagen we een bloeiende plant, die aan een touwtje was opgehangen aan de zoldering. De winkelfuffrouw zei, dat het St. Janskruid (*Hypericum perforatum*?) was. De plant moest met St. Jan (21 Juli) met wortelstok en al worden uitgestoken en zou dan maanden lang, zonder aarde of water blijven bloeien. Toen wij de plant, half Aug. zagen, was deze nog geheel frisch.

De „droogbloei” was zeker geen *Hypericum*, maar hoogstwaarschijnlijk een muurpersoort, *Sedum*, die ook wel St. Janskruid wordt genoemd en nog al wat met volksgeloof heeft te doen.

T.

Een lapjeskoe. — In een wei tusschen Leeuwarden en Harlingen liep een driekleurige koe (rood, zwart en wit). Daar we nimmer te voren zoo'n exemplaar zagen, is dit misschien wel de moeite van 't vermelden waard.

Broedende Struisvogels in Europa. — In den dierentuin te Antwerpen, broedt op 't oogeblik (einde Aug.) een paar Struisvogels. Het nest bestaat uit een kuil in het zand, door de vogels gegraven. Het aantal eieren bedroeg ongeveer 12 stuks. Overdag broedt het vrouwtje, 's nachts het zwarte mannetje. Het vorige jaar hadden dezelfde Struisen ook gebroed, en waren twee eieren uitgekomen, doch beide jongen hebben maar kort geleefd.

Den Haag, 1-9-'23.

N. v. D. ROOGH.

Het jaar 1923. — Naar aanleiding van 't opstel over 't jaar 1923 door Dr. Thijsse in 't Augustusnummer, kan ik u mededeelen dat wij hier in 't Noorden, op de Groninger klei, al evenzeer met laetheid en, wat erger is, met wegblijverij te strijden hebben. Op 't oogenblik staan hier in vollen bloei: Moeras Spirea, Harig wilgenroosje, (*Epilobium hirsutum*) en Kleinbloem bastaardwederik (*E. parviflorum*) die in andere jaren toch een week of 3 eerder met hun bloemen langs sloot en waterkant prijken. Ook de smeerwortel begint nu pas goed te bloeien, evenals Andoorn en Kattestaart, terwijl bij het Blaasjeskruid pas de eerstelingen beginnen en in veel geringer aantal aanwezig zijn, dan verleden jaar.